

BESTÄMD/OBESTÄMD 1-4

Idag pratar vi främst om substantivet, men även om adjektivet.

SUBSTANTIV

Obestämd form

Talaren berättar något nytt, lyssnaren vet inte vilken person eller sak man pratar om.

Exempel:

- Var jobbar Kalle?
- Han jobbar på *ett it-företag*

Bestämd form

När lyssnaren vet vad som avses, när något är bekant, självklart och unikt.

- "**Statsministern** har avgått." (Det finns bara en statsminister.)
- Ta ut tvätten ur **maskinen**. (Det finns bara en maskin och en tvätt.)
- Kalle har ont i **ryggen**. (Vilken rygg? Kalles rygg.)

Efter vissa ord: den/det/de, den här den där, etc. (bestämt adjektiv + bestämt substantiv)

Vi har bestämd form av substantivet efter följande ord:

Dessutom används *bestämd form* efter: första, sista, halva, hela, båda, bägge

Men min förra fru, mitt förra jobb, min sista dag

Bestämd form används också när man tänker på funktion

Gå till frissan, doktorn, sjukhuset, banken, vårdcentralen, skolan, tandläkaren

Gå i skolan, i kyrkan

Gifta sig i kyrkan

Gifta sig på rådhuset

Kontakta arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, socialen, barnomsorgen, museet, utställningen

Substantiv utan artikel

Allmän betydelse: man tänker inte på någon speciell sak eller person:

Baka bröd, kakor

Dricka kaffe, vin, öl,

Gå på disko, fest, kalas, gymnastik,

Gå på handboll, fotboll, konstutställning, museum

Ha tillstånd, problem, tur, bidrag, möjlighet, tid, paus, tenta, tentamen, semester, prov

Ha migrän, huvudvärk, ischias, linser, glasögon, linser, hörapparat, synfel, tandställning

Ha/studera/läsa matte, filosofi, spanska, svenska

Köpa lägenhet, cykel, hus, bil, kläder, mat

Byta plats, jobb, tåg, buss, bostad, kläder

Laga mat, skor, cyklar, bilar

Plocka blommor, svamp

Röka pipa, cigaretter

Spela fotboll, basket, ishockey

Spela piano, saxofon, gitarr

Vara lärare, elev, svensk, protestant, liberal, socialist

Arbeta som läkare, vårdbiträde, personlig tränare

Åka skidor, motorcykel, färja, taxi

Äta frukt, potatis, kött, fisk, godis, soppa

Han röker inte cigaretter, han röker pipa.

SUBSTANTIV OCH ADJEKTIV

När vi använder adjektiv och substantiv eller bara substantiv måste vi veta om och lära oss vad som händer efter följande ord:

OBESTÄMD + OBESTÄMD

Adjektiv

Substantiv

En *ett* *många*

Någon något några

Ingen inget inga

Annan annat andra

Vilken vilket vilka

Sådan sådant sådana

Varenda vartenda

Varje (var)

Vilken vacker dag!

BESTÄMD + BESTÄMD

Adjektiv

Substantiv

Efter:

En ett plural

den **det** **de**

den här/där, det här/där, de här/där

Jag vill ha de där gröna vantarna, tack.

BESTÄMD + OBESTÄMD

Adjektiv

Substantiv

Efter **possessiv, s-genitiv, denna/detta/dessa, samma, nästa, följande**

Min *mitt* *mina (etc.)*

Denna *detta* *dessa*

Har du träffat mina nya kurskamrater från universitetet?

ÖVA:

Åsa har sin _____ på axeln och sin _____ i handen. (väska, vattenflaska)

Choklad innehåller många _____. (en kalori)

Jag jobbade hela _____ igår, men idag är jag ledig. (en kväll)

Mikael vet inte vilken _____ han ska välja. (utbildning)

Det finns inga _____ kvar till 9-föreställningen. (en bra, en plats)

Följande _____ var allt som vanligt igen. (en dag)

På måndag ska jag gå till _____ (en sjukgymnast).

- Finns det några platser längst bak i salongen?
- Nej, de _____ är redan tagna. (bra /superlativ, plats)

Har du _____ att låna mig? (ett plåster)

Jag undrar vilket _____ man fattade på mötet igår. (ett beslut)

På landet brukar vi plocka _____ (en svamp)

- Har du med dig mina _____? (en nyckel)
- Nej, har inte du dem?
- Vänta, jo, oj, de var visst här i min _____. (en ryggsäck)

Om du har _____ måste du gå till _____ (ett synfel, en optiker).

Vi har bestämt oss för att gifta oss på _____ (ett rådhus)

Vet du vilka _____ det är på Finlands _____? (en färg; en flagga)

Nästa vecka ska hela klassen gå på _____ (ett museum).

Utan någon _____ är det svårt att få jobb. (erfarenhet)

Han går i _____ måndag till fredag. (en skola)

Det är bra att äta mycket _____ och _____ (en frukt, en grönsak)

- Vilka _____! (snygg; en stövel)
- Tack. Ska inte du också köpa ett par nya?
- Nej, mina _____ får duga ett tag till. (gammal; stövel)

- Kan jag få byta den här jackan?
- Javisst, det går bra. Vill du prova en annan _____?

(vit; jacka)

- Ja, gärna. Jag vill prova en _____ i storlek 40. (en jacka)

- Har du bestämt dig för vilka blommor vi ska köpa?
- Ja, jag tycker att vi tar de här _____ . (röd; ros)

- Tänk vad konstigt att jag vaknar klockan sex varenda _____ .
(ledig; dag).
- Ja, verkligen, du borde försöka sova ut dina _____ .
(ledig; dag)

- Ett sådant _____ det är. Nu kan vi inte göra någon utflykt.
(dålig, väder)
- Det kanske blir _____ imorgon. bra (komparativ); (ett väder)

Komplettera till hela meningar.

Båda _____

Förra _____

Hela _____

Halva _____

Bägge _____

Min förra _____ (en fru)

Ha det bra, vi ses snart!
Hälsningar Irene

ⁱ Vissa undantag finns, men jag kommer till dem vid ett senare tillfälle.